

Glasilo
„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejuje:

Jakob Dimnik,
učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani.

Št. I. Ljubljana, 1. prosinca 1897. XXXVII. leto.

Vsebina: Ob novem letu. — Gmotno stanje slovenskega učiteljstva. — J. M.: Narodna naobrazba in vzgoja. — Fr. Orožen: Ustavoznanstvo. — Josip Ciperle: Kulturne slike iz Kranjskega. — Pavel Križ: Prijateljeva pisma. — J. Ravnikar: Martin in Jera. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica.

Geslo: „Ne nazaj, ne navzdol, ampak naprej in navzgor“.

Ob novem letu.

Z današnjo številko prestopi naš list v sedem in trideseto leto. Program, na katerega podstavi smo list urejevali v minulem letu, izvajali bodemo po svojih skromnih močeh tudi v novem letu — stvarno. Kdor bode pa hotel kratiti zakonito zajamčene pravice učiteljstvu ter napadati novo šolo in zaviral opravičene učiteljske težnje po zboljšanju gmotnega stanja, tega bomo pa brez ovinkov zavrnil; izzivali pa ne bomo nikogar.

V programu imamo tudi versko šolo in sicer: „katoliški učitelj poučuj katoliške otroke, pouk se pričenjaj in končaj z molitvijo ter bodi prešinjen z duhom naše sv. vere.“

S č. duhovščino, s tisto miroljubno duhovščino, ki deluje in živi z nami, ki je uneta za izomiko mladine, ki pusti tudi učiteljstvo živeti — ki torej ne hrepeni po nadzorstvu in gospodstvu čez učiteljstvo, bodemo drage volje hodili z roko v roki.

Gmotno stanje slovenskega učiteljstva.

I.

 tem vprašanju se je že mnogo govorilo in pisalo, le žal, da zaman. Vendar odnehati ne smemo trkati toliko časa, da se nam odpre; odpreti se nam pa mora, ker je draginja leto za letom večja. V dosego tega namena pa ne smemo trkati samo po strokovnih listih, ampak pridobiti moramo tudi vse druge slovenske, nam naklonjene liste, da v tem oziru posredujejo med nami in narodom. Zadnji čas se to že dogaja, kar nas zelo veseli. Nedavno je prinesel slovenski list naslednje toplo pisane besede o izboljšanju gmotnega stanja slovenskega učiteljstva. Vredno in potrebno se nam zdi, da jih ponatisnemo, da zvedo naša oblastva in poslanci, da tudi narod naš sam že izprevidi, da so naše plače z ozirom na trud in uspehe naše res premajhne.

Na Slovenskem je še najbolje plačan učitelj na Štajerskem, potem na Kranjskem, a najslabeje na Primorskem. Na Štajerskem znaša plača I. vrste 800 gld., II. vrste 700 gld., III. vrste 600 gld., IV. vrste 550 gld., a definitivni podučitelji imajo le 80°/_o od zgoraj navedenih plač. Omeniti se mora, da je le bela vrana učitelj, ki dospe do I. vrste, da je ista vrsta le za — parado. Ogromna večina učiteljev na slovenskem Štajerskem ima le do 600 gld. Na Kranjskem je že slabeje, kajti I. vrsta znaša 700 gld., II. vrsta 600 gld., III. vrsta 500 gld., a četrta vrsta 450 gld. — Tudi tu je velika večina v nižjih vrstah, s plačo 450—500 gld. — z višjo plačo so le bele vrane.

Najslabeje se godi na Primorskem — izvzemši Trst, kjer so take plače kakor na Štajerskem. Istrija in Goriška sta na zadnjem klinu, a vendar ima prvenstvo od zadaj le Goriška. Tu znaša plača I. vrste 600 gld., II. vrste 500 gld., III. vrste 400 gld. in sicer tako, da je le $\frac{1}{12}$ od vsega definitivno nameščenega moškega učiteljstva v I. vrsti, $\frac{3}{12}$ v II. in celih $\frac{8}{12}$ v III. vrsti. Tedaj vidimo, da imajo skoro vsi učitelji na Goriškem po 400 gld. letne plače. Koliko časa? Mnogi do smrti, drugi do penzije, večina do osivelosti, kajti imamo učitelje, ki služijo že nad 20 let, a imajo še vedno le 400 gld. plače. — Poglejmo še, kako je z dokladami, do katerih imajo učitelji vsako peto leto pravico. Na Štajerskem imajo pravico do pet takih doklad po 60 gld. na Kranjskem 40 gld. in na Primorskem brez Trsta pa znašajo 10°/_o od plače. Končno še nekoliko besedij glede penzije. Vsak definitivno nameščen učitelj mora plačevati $\frac{1}{2}$ ^o/_o v penzijski sklad, iz katerega ima pravico dobivati penzijo, ako dosluži 10 let po drugi skušnji.

Ako hoče zadobiti celo penzijo, mora služiti nič manj, nego celih 40 let po drugi skušnji, tedaj najmanje 42 $\frac{1}{2}$ leta. Pri trudapolnem

poslu ne doseže take penzije nihče, ali ako je kdo tako srečen, uživa jo le zelo malo časa. Niti toliko penzije velika večina ne povžije, kolikor jo je sama vplačala. — Vdove in sirote pa dobivajo malenkost, katero ni skoro omenjati vredno.

Ako pregledamo stanje ogromne večine učiteljev, prepričamo se, da zamore primerno shajati le samec. Kdor ima družino, gorje mu je. Beda in pomanjkanje sta njegov vsakdanji gost.

Ako hoče učitelj z družino primerno shajati, mora si iskati postranskih zaslužkov. To pa ni lahka naloga. Postava pravi, da je učitelju prepovedano pečati se s postranskimi zaslužki, ako isti niso „častni“ za učiteljski stan. Med take „častne“ postranske službe se štejejo doslej: orgljanje, tajništvo in poučevanje otrok izven šole. Vsak učitelj sprejme prav rad vsako tako službo, ako jo le dobiti more, saj je prepričan, da le tako si more toliko prislužiti, da more shajati brez pomanjkanja. Da je pa opravljanje postranskih služeb zelo mučno in težavno, je jasno, kajti že sama šola izmuči učitelja tako, da nujno potrebuje po šoli počitka in razvedrila, a tega si ne more privoščiti ne po šoli, ne ob četrtrkih in nedeljah, tako, da mora biti vedno uprežen kakor suženj. Da je to res, spoznavajo celo šolske oblastnije same. Časopisi vseh strank so poročali letos o prepovedi opravljanja službo občinskega tajnika na Goriškem in sicer z razlogom, da šola potrebuje celega moža. Škoda, da šolske oblastnije ne izvajajo iz tega logičnih sklepov. Ker šola potrebuje celega moža, a cel mož tudi celo plačo, tedaj dajmo najprej učitelju pošteno, primerno plačo, šele potem naj se mu prepove tajništvo. Ne tako, ampak narobe. Ali bode šola potem kaj na boljšem? Nikakor ne, ampak celo na slabšem, kajti cel mož, a ta lačen z zanemarjeno, stradajočo družino, ne bode mogel v šoli niti toliko delovati, kolikor je deloval doslej, ko je bil vsaj deloma prost duha morečih skrbij. To so razmere, da se Bogu smili!

(Dalje prih.)

Narodna naobrazba in vzgoja.

Spisal J. M.

I.

Čitaj, kar predlagam brez predsodka in ako ti svetuje kdo kaj boljšega, zavrzi moje . . .

Pestalozzi.

Gestokrat se čujejo pritožbe, da narodna naobrazba ne napreduje v tisti meri, kakor rastejo troški zanjo. Pritožbe so utemeljene, a uzrokov temu pojavu ne iščemo na pravem mestu, če mislimo, da so temu krive naše šole. Ako uvažujemo priznano resnico, da

narodna šola položi samo temelj človekovi naobrazbi in vzgoji, nadaljno naobrazbo in vzgojo za življenje pa mu dajo socialne razmere, v katere pride človek po izstopu iz narodne šole, potem moramo iskati uzrokov moralnemu in materialnemu propadanju naroda drugje.

Mladenič, izstopivši iz šole, ni še нравstveno dozorel in socialne razmere, v katere pride slučajno, so več ali manj odločilne za njega нрав in značaj v moški dobi, kajti občeznano je, da leta od štirinajstega do dvajsetega so tisti čas, v katerem se človeški značaj izobrazuje in lika; v kakoršnih razmerah živi človek v tej dobi, po teh se več ali manj uravna njegov značaj.

Vsak dan vidimo lahko, da mladenič ali dekle v teh letih, zašedši v razuzdano ali surovo družino, postane večkrat sam razuzdan ali surov. Življenja izkušnje so mu še tuje, ne zna še razločevati dobrega od slabega, z jedno besedo: on plava v struji, v katero je slučajno zašel, ne brigaje se, je-li struja prava ali napačna, vede ga li k pravemu zmotru ali k pogubi. Opomini starišev, opomini učiteljev in duhovnov ne hasnejo mnogo, kajti mladina potrebuje družbe in zabave in ako ne najde dobre, zadovoljuje se tudi s slabo. — Znano je n. pr. ponočevanje na kmetih, takoimenovano „sleparjenje“, kjer hodijo mladeniči „dekleta klicat“. Romantično je sicer to tavanje v črno noč, ali na drugi strani pa mlado življenje mladeničev trpi ne samo moralno, temveč tudi fizično škodo, ker nimajo potrebnega počitka in spanja in ker se pri takih nočnih ekskurzijah mladina čestokrat zbira po beznicah pri žganju ter prinese vrh tega čestokrat tudi krvave glave domov. — „Sleparjenje“ je sicer stara in zanimiva razvada naše selske mladine, a v interesu moralnega in materialnega dobrobitja naroda se mora omejiti kolikor moči. — Nadalje je tudi znano, da se selska mladina ob nedeljah zbira po službi božji v krčmah, kjer je poleg plesa največja zabava pijančevanje. Ne sodimo sicer strogo teh izgredov mladostne kipeče glave, saj smo tudi sami živeli to fazo človeškega razvoja, a ko nam teža let in skrbij ohladi vročo mlado kri, tedaj nam je vendar žal marsikatere prečute noči in marsikaterega zapravljenega krajcarja. Vsled tega bodemo opominjali svoje otroke in jih svarili, da ne pobirajo stopinj po poti naših bedarij — a žal večkrat zaman, kajti vzgledi vlečejo.

Odkrito pa povem, da mladini ne zamerim, ako je živahna, ker nenaravno bi bilo, ko bi se vedli dekleta in mladeniči, kakor zreli možje in nič mi ni zopernejega, kakor če osemnajstletni mladenič ali dekle kaže nekako moško zrelost in modrost — kar je pa prav za prav največkrat hinavščina — zamerim in obsojam pa, da narodni vzgojitelji posvetnega in duhovskega stanu ne skrbijo za to, da mladini poskrbimo zdrave zabave, kjer si naj s petjem in čitanjem blaži um in srce, s telovadbo in tudi s — plesom krepí in vežba telo. Da! tudi

ljubkovanju med mladino ne gradimo ovir, ker skušnja uči, da je tako ravnanje brezuspešno: blažimo pa mladini srce, bistrimo ji um in to ljubkovanje, ki se sedaj kaj čisto dejstvuje med ljudstvom na surov način, bode dobilo potem dostojnejšo, plemenitejšo obliko.

(Dalje prih.)

Ustavoznanstvo.

(Spisal **Fr. Orožen.**)

H.

O zgodovini avstrijsko-ogerske pogodbe.

(Dalje.)

dogodbah l. 1848. in 1849. smo izpregovorili že na drugem mestu. Izmed različnih točk, katere so bile povod ogerskemu uporu, je pač bila skoraj najvažnejša ona o „skupnih rečeh“ med Ogersko in Avstrijo. Ogerski zakoni z leta 1847. in 1848. nimajo jasne določbe o tej zadevi, četudi priznavajo take skupne reči. Tako omenja ogerski zakon z l. 1848. skupne reči z dostavkom, da ima pri razpravi o tej reči vplivati kot odgovorni ogerski zastopnik eden ogerskih ministrov. Ogerski zakoni so tudi odobrili pragmatično sankcijo in nerazrušno edinstvo vseh dežel naše države.

Pomanjkanje nedvornih določb o skupnih rečeh v zadnjih ogerskih zakonih pa je uporabljal Košut v to, da razruši dosedanje vezi med Ogersko in Avstrijo. Ogrri so uvedli narodno stražo in zahtevali, da se vrnejo ogerski vojaki iz Italije in drugih avstrijskih pokrajin domu, avstrijski vojaki pa zapusté Ogersko. Kralj Ferdinand se je sicer upiral ti zahtevi, a naposled je vendar Ogrom vse dovolil. Ogerska vlada se je preselila iz Požuna v Budapešto, kjer se je odslej tudi shajal državni zbor.

Košutov časopis „Kossuth Lapja“ je že dne 30. mal. srpana proglasil neodvisnost Ogerske od Avstrije s pripomnijo, da odslej le še osebno edinstvo ali vladarjeva oseba veže Ogersko z drugimi deli naše države. S tem se je očitvidno kršila pragmatična sankcija, a ogerski uporniki niso bili zadovoljni s to pridobitvijo. Ošabno je izjavil Košut v državnem zboru: „Priprost državljan sem, ali osoda je tako hotela, da samo z roko mahnem, in habsburške vladarske rodovine ne bode več.“ Te besede so bile jako značilne za tedanji položaj na Ogerskem.

Ogrri so od dne do dne brezobzirnejši postajali, in o končnem namenu ni bilo več nikake dvombe. Dne 14. mal. travna l. 1849. so se zbrali ogerski poslanci v protestantski cerkvi v Debrečino, kjer je

Košut slovesno proglasil popolno nezavisnost Ogerske in naznanil zbrane zbornice sklep, da Madjari ne priznavajo več habsburško-lotarinških vladarjev. Košut je sedaj postal predsednik novi ogerski republiki. Madjari so oblegali Budapešto ter se je polastili dne 21. vel. travna in peljali Košuta v slovesnem sprevodu v glavno mesto.

Košutova slava ni dolgo trajala, odstopil je že 11. vel. srpana in bežal v Turčijo. Dva dni pozneje se je pa udala glavna ogerska vojska v Vilagošu ruskemu generalu Paskieviču. Ogerska je sedaj izgubila vse svoje predpravice in je bila združena z drugimi avstrijskimi deželami. Odpravili so ogersko ustavo in uvedli absolutistični način vladanja. Šele z oktobersko diplomom l. 1860. je tudi Ogersko dobilo novo ustavo, ki je veljala tudi za ostalo državo. Schmerling je trdil v dunajskem državnem zboru l. 1861., da si sme cesar pri potrjenju obstoječih zakonov pridržati posebne pravice, kajti obnovitev ogerske ustave je čin slobodne volje cesarjeve. Ta izjava cesarske vlade ni bila Ogrom nikakor po volji.

Navzlic temu pa je bila oktoberska diploma tudi za Ogre velika pridobitev, ker je podrla absolutizem. Schmerling je nameraval izvesti ustavo s februariskim patentom a našel mnogo ovir. Najhuje so se uprli februariskemu patentu Ogrri na ogerskem državnem zboru meseca mal. travna l. 1861. Franc Deák je sestavil adreso, v kateri so poslanci cesarju razložili vzroke, zaradi katerih ne morejo sprejeti oktoberske diplome in februarskega patenta.

(Dalje prih.)

Kulturne slike s Kranjskega.

(Spisal Jos. Ciperle.)

1. Uvod.

v svoji knjigi „Narodna vzgoja“ sem pisal v 55. poglavju sledeče besede:

„Lepa in dična je naša slovenska domovina. Ponosen bodi Slovenec nanjo. Kateri kos zemlje neki še hrani toliko milobe, toliko krasote, kot naša domovina. Prekrasna je nje lega, prekrasne in veličastne so naše goré in ravnine, bogati so zakladi, koje hranijo v sebi naša tla, bogati so pridelki, ki nam jih daré naša polja, jasno je naše nebó, čil, bister in razumen je narod, ki biva po naši domovini, narod slovenski.

A med drugimi napakami ima naš narod še to, da se premalo briga za svojo domovino. Koliko je pač ljudi pri nas, ki se tako trdno držé svojega rojstnega kraja, da so jim prav sosedni kraji španjske vasi. Kako naj bi se pa tudi navduševali za njo! Znano je pa tudi,

da se ravno v našem jeziku, po naših knjigah in časopisih tako malo piše o naših krajih, tedaj ti ljudje tudi prilike nimajo čitati kaj o domovini. Naravna posledica temu je pa, da se jim jame dozdevati, da v naši domovini sploh ni ničesa, o čemur bi se splačalo govoriti ali pisati. — Le poglejmo v tem obziru druge narodnosti. Vsak kotiček, vsak še tako preprost košček njih zemlje opisuje in slika se s tako natančnostjo in obširnostjo, ki bi bila vredna predostokrat boljšega predmeta. Dosega se pa s tem to, da se govori mnogo več o njih domovinah, nego o naši, ki je pa vendar mnogo lepša, nego marsikatera druga. — In potem dalje. Vsakdo lahko čuje na svoja ušesa k nam prihajajoče tujce, koliko vedó praviti o svoji domovini, kako laskavo in idejalno se izražajo o nji. Mi Slovenci pa sedimo tiho, vlečemo pač vse na ušesa, sem ter tje tudi vskliknemo: „Oh, to je tam lepo in dobro!“ toda o naši domovini ne izustimo niti glasú. Kako pa naj rečemo tudi katero, saj se ne brigamo in zato tudi ne vemo nič.“

In o naši zgodovini sem pisal v omenjeni knjigi v 58. poglavju sledeče:

„Rekel sem že, da Slovenci premalo poznamo svojo lepo domovino, ravno tako malo nam je znana naša zgodovina. A zgodovina je ravno najboljša učiteljica vsakega naroda in najboljši pripomoček, gojiti in vtrjevati narodno zavest in naroden pogum.

Po šolah se učimo le skromnih odlomkov naše zgodovine, in vedno le takih odlomkov, ki nam kažó naše prednike v onih slučajih, kedar so prišli v dotiko s kakim mogočnejšim narodom. Da je pa takrat naš narod dobil vselej kako zaušnico, to nas pa ravno lahko ne prepriča o sijajnosti naše zgodovine, marveč navdaja naša srca le z bridkostjo in malodušnostjo. Navdušiti nas ne more to nikakor. Saj je pa tudi umevno to. Naši pradedje, ki se nam slikajo kot orjaki, podlegajo vselej, kedar nam jih pokaže zgodovina. Kako naj se borimo mi njihovi slabi potomci vspešno za svoj obstanek! — A vendar ima zgodovina naša mnogo sijajnih dob, v kojih so se venčali naši junaški pradedje z nevenljivo slavo — toda tega se ravno ne najde nikjer po naših občih zgodovinah.

Zato bi bilo jako koristno in umestno, ako bi se jeli [Slovenci vendar le resno in strogo pečati s svojo zgodovino. Videli bi, da ona ni nič manj slavna, nego kakega drugega naroda; videli bi, da smo imeli dostikrat celó veče vspehe, nego drugi narodi; videli bi dalje, kakov ugled smo imeli v preteklih dobah celó pri svojih sedanjih nasprotnikih in zatiralcih; videli bi pa tudi, kaj bil je vzrok sedanjemu položaju našega naroda. A ravno napake, koje so zagrešili naši pradedje, bile bi mogočno navodilo nam, česa se izogibljimo. Da, zgodovina je modra učiteljica narodov, a znati in umeti se jo mora pred vsem.“

2. Vsebina temu spisu.

S tem spisom, ki izide pod naslovom „Kulturne slike iz Kranjskega“, hočem pričeti opisovanje naše mile domovine. Začenjam, kakor se vidi z opisovanjem najbolj slovenske dežele, z opisovanjem Kranjskega. Opisoval bodem lego te dežele, nje veličastne gore in ravnine, nje mile kraje, zaklade, koje hranijo v sebi nje tla; pridelke, koje prideluje iz nje Slovenec v potu svojega obraza, nje zgodovino in še marsikaj drugega.

Mnogo tvarine imam nabrane o Kranjskem. Mnogo sem čital, mnogo sem pa opazoval tudi sam. Moja iskrena želja bi bila pač ta, da bi imel kdaj prostega časa toliko na razpolago, da bi podal Slovencem popolno sliko o Kranjski deželi, da bi jo opisal v vsakoršnem obziru. Toda v to mi primanjkuje jedino le časa. To, kar sedaj podajem Slovencem, je le odlomek, le mala drobtinica tega, kar bi rad opisal v knjigi o Kranjski deželi. Bodi za sedaj dovolj to. Ako meni ne bode dano, izvršiti tega dela, najde se morda drug mož, ki stori to. Morda se mu celo olajša delo s tem spisom. Sedaj je treba iskati virov skoro izključno le v nemških knjigah. Slovenci smo namreč jako zaostali pri popisovanju svojih dežel.

Kdor je že bil toliko prijazen, da je čital kak moj spis, videl je, da skušam pisati vedno kolikor mogoče domače. Tega načela se bom držal tudi pri tem spisovanju. Knjiga ta namenjena je celemu slovenskemu narodu in celemu narodu bodi tudi umevna.

Hvalil bodem, kar je hvale vrednega pri nas; grajal, kar je graje vrednega. Nikomur se ne bodem laskal. Tega sploh nisem delal nikdar. Sem ter tje pride tudi kaka šaljiva izpod peresa. Saj se razume samo ob sebi, da pri nas ni ravno vse tako modro prikrojeno, da bi se ne mogel človek pošaliti s to ali ono naredbo. Nedolžna šala pa koristi dostikrat več, nego najostrejša graja.

Glavni nalog temu spisu pa bodi, da vzbuja in goji zanimanje in ljubezen naroda do mile in čarobne zemlje Kranjske. Saj je znano, da le onega predmeta se oklene človek najiskrenejše, kojega pozna natančno.

(Dalje prih.)

Prijateljeva pisma.

(Piše Pavel Križ.)

V Puščavi, na Silvestrovo 1896.

I.

Pragi moj prijatelj Jovo! — Kdo bi si mislil, da hiti čas tako nezdržno? Saj ni še tako dolgo, kar sem ti bil pisal častitko o novem letu, pa glej, zopet je tu! Prijateljska dolžnost me veže, da ti pišem zopet letos. A malo čudno se ti bo zdelo seveda to, da

kar tako javno govorim s teboj, prijatelj, ki si vedno in v vsem oskromen. Ne boj se! Saj ne povem nič takega, kar bi ne smeli čuti drugi tovariši tvoji, o katerih si prepričan do dna duše, da jih družijo med seboj pravo tovarištvo, sveta navdušenost do svojega poklica! Drugi tako ne bodo čitali teh vrstic.

Ali kaj ti naj pišem, Jovo moj? To veš, da ti želim od srca sreče in blagostanja k novemu letu in pa — da govorim kratko — vse tisto ti želim, kar si želiš sam. Toliko te imam rad, da ti rečem naravnost: Če si srečen ti, čutim se srečnega tudi jaz. Kaj li hočeš še več?

Ob tem trenutku pa, ko lega staro, izrabljeno, od mnogih blagoslovljeno in od večih kletu leto v grob minljivosti, in ko se dviga v življenje zlato dete bežečega časa, budeč v nas upe in poživljajoč v srcih zaspale nade, ob tem trenutku, pravim, bude se tudi v meni, najsi životarim v teh pustinjah našega življenja, razne misli, ki bi nekaterim izmed njih prisodil lahko tudi nekaj resnosti. Če Bog da, prijatelj moj, in če se mi te razne misli ne razkade prej, povedal ti bom vse polagoma.

Povem ti pa precej sedaj v začetku, da te nečem učiti, ker nimam do tega nikake pravice. Morda ti je vse to, kar boš čital, znano, morda ti je taka ali slična misel spala kje v kakem skritelem kotu plemenite duše tvoje, a treba je bilo koga — ne ravno mene! — da jo vzdrami in obudi v glavi tvoji! Glej, če storim jaz to, veselilo me bo resnično: saj bom prepričan, da niso misli slabe. Verjemi, da je dobra misel o dobrem tista, ki jo vzgojita dve duši zajedno! —

Znano ti je, da je človeška priroda nagnjena k slabemu bolj, nego k dobremu. Po lepem svetu, ki ga obseva dobrodelno solnce, sipljoč žarke svoje na pravične in krivične, žive ljudi, ki ti kažejo jasno lice, ki se ti dobrikajo s sladkimi besedami, kateri so — da rečem na kratko — dobřota in prijaznost sama, v resnici so pa črne duše, zlobna srca, ki bi te najraje pozobali, da se more kar tako pozobati človeško bitje! Oni iščejo slabo; s prihlinjeno uljudnostjo skušajo izviti iz tebe tvoje želje, tvoje misli, tvoje nazore, da ti kovarsko delajo za hrbtom ter skušajo zvijačno preprečiti uresničenje tvojih teženj. Poznam dosti takih ljudi!

Vprašam se pa, od kod li pride to? Če se mi neče razmišljati, odgovorim tako, kakor sem zapisal od zgoraj, da je namreč človeška priroda nagnjena k slabemu bolj, nego k dobremu. Sicer sem pa skušal tudi drugače razložiti to žalostno resnico. Kaj sem zapisal — resnico!

Vidiš, prijatelj moj, ravno to je tisto! Resnice in resnicoljubja nedostaja ljudem. Kdor zavrže resnico jedenkrat, ta jo tudi drugikrat, ker se boji, da mu ne bi izdala ona prvega greha. (Saj je vendar

greh, če kdo zameta resnico!) In tako se navadi. Resnici napove vojsko, resnicoljubje zamori v sebi: prvi in poglavitni blagi čut je ubit in uničen, za njim pade drugi in tretji in polagoma vsi, dokler ne ostane človeku, kakor sem že dejal, črna duša, zlobno srce in oni prijazni nasmeh na licu, umetna prijaznost, ki je gnusna človeku do skrajnosti. In poglej takemu človeku v oko! Kako se mu bliska v čudnem žaru prevare in zlohotnosti, kako se zreali v njem temno dno blagih in dobrih čutov prazne duše, kako jasno se kaže v njem človek tak, kakršen je v istini. To oko, to oko!

To oko gleda v te, a ti vidiš v njem čuden, pretresljiv prizor: sebe vidiš, a sebe zaničevanega, okradenega časti in dobrega imena, krivega zlih dejanj. Ti si pa ob glasu svoje vesti čist in nekriv. Glej, Jovo moj, takega te napravi lahko človek, ki je vrgel resnico iz srca, ki nima iskricice resnicoljubja. In rečem spet, kakor sem dejal prej: In poglej takemu človeku v oko! Kako se mu bliska . . .

To oko, to oko!

(Dalje prih.)

Martin in Jera.

(J. Ravnikar.)

Devetnajsto poglavje.

Veselo srce tolaži, oživlja in pomaga, žalostno pa boli in mori.

Ko je starešina opravil svoj posel pri Juriju, gre na to še k ostalim vaščanom in sicer najprej k Antonu Zajcu, ki je pevajoč in žvižgajoč sekal drva. Zagledavši starešino, pogleda ga debelo in mu reče: „Ako iščeš denarja, starešina, prišel si zastoj k meni.“

Starešina: Kako je to mogoče, da ne bi imel denarja, ko vender poješ in žvižgaš kakor ptice, kadar so na konopljišči?

Zajec: Kadar bi si z vekanjem služil kruh, no, potem bi gotovo ne požvižgaval. Toda šalo na stran, kaj te dovede k meni?

Starešina: Nič drugega, kakor da ti povem, da so te vzeli za težaka pri zidanji cerkve in da bodeš imel 1 K 60 h plačila na dan.

Zajec: Ali je mogoče?

Starešina: Res je tako! V pondeljek se oglasi v gradu.

Zajec: Če je to resnica, kar mi praviš, tedaj te lepo zahvalim. Zdaj pa vidiš, zakaj sem danes popeval in požvižgaval.

Smejaje se gre starešina od njega dalje, govoreč sam s seboj: „V vsem svojem življenji nisem bil niti jedno uro tako zadovoljen, kakor je ta siromak.“

Zajec hiti zdaj v hišo k ženi, veselo vriskajoč: „Hej žena! Veseli se! Ljubi Bog je mislil še vedno na nas. Jaz sem težak pri zidanji cerkve!“

Žena: Bodeš še čakal dolgo, da pride na tebe vrsta. Ti imaš vedno polno malho nade, a prazno kruha.

Zajec: Kruha nama ne bode manjkalo, ker imam zaslužek že v žepu.

Žena: Utegne ti dnine zmanjkati.

Zajec: Ne boj se tega, žena. Martin plačuje dninarje dobro in točno, torej mi zaslužka tudi ne zmanjka.

Žena: Ali se šališ, ali je resnica, kar mi govoriš o zidanji cerkve?

Zajec: Starešina je bil ravno zdaj tukaj pri meni in mi je naročil, da naj se v ponedeljek zglašim v gradu z drugimi delavci, kateri bodo delali pri zidanji cerkve, torej mora že res biti.

Žena: Ej, pa hvala Bogu! Nisem mislila, da še ućakam kako mirno in prijetno urico.

Zajec: Imela jih boš še mnogo. Veselim se tega, kakor malo dete. Zdaj se ne bodeš jezila, kadar pridem domov vesel in dobre volje; izročim ti vsak teden zaslužek do vinarja. Mene bi tudi nič več ne veselilo na svetu, kadar bi bil izgubil ves up, da ne pride tudi za te čas, ko porečeš veselo: Tudi jaz imam dobrega moža, akoravno mi je že zapravlil veliko dote. Odpusti mi! Ako da Bog, povrnem ti vse.

Žena: Tvoja dobra volja me veseli, toda bojim se, da je to vse lahkomišljenost.

Zajec: Morda kaj zanemarjam ali zapravljam?

Žena: Tega sicer ne trdim, ali ti nimaš nikoli nobene skrbi, kadar v hiši manjka kruha.

Zajec: Mari bi potem prišel kruh v hišo, če bi se žalostil od skrbi?

Žena: Jaz si ne morem pomagati, meni je vedno tako težko pri srci.

Zajec: Ohrabri se, žena! Bode ti skoraj lažje in boljše pri srci.

Žena: Vse to je lepo, toda ti nimaš cele kamižole za ponedeljek, da bi šel v nji v grad.

Zajec: Nič ne de, pojdem pa z razdrapano. Ti imaš vedno nepotrebne skrbi. To reče in gre zopet venkaj k tnalu sekati drva, kjer je delal do mraka. Od tega vaščana se odpravi starešina k Gorencu, ki pa ni bil doma. Sporočil mu je, kar je mislil, po sosedu Barvarju ter se je napotil na to v hišo Žibertovo.

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem. G. Janko Rudolf, učitelj v Vrabčah, za 1896. l. **4 gld.**; g. Završnik Karol, učitelj v Dupljah, za 1896. l. **2-40 gld.**; gdč. Rafaela Inglič, učiteljica v Begunjah p. Cerknici, za 1896. l. **1-20 gld.**; g. Kmet Andrej, nadučitelj v Cerkljah, za 1896. l. **5 gld.**; g. Stiasny Ljudevit, učitelj v Radovljici, za 1896. l. **3 gld.**; g. Franc Petrič, učitelj v Rudniku, za 1896. l. **2-40 gld.**; g. Ažman Jožef **3-60 gld.**; g. Rustija Jožef **3-60 gld.**; gosp. Krener Bogomir **5 gld.**; g. Solnc Anton **3-60 gld.**

Učiteljski konvikt. G. Završnik Karol, učitelj v Dupljah, **3-20 K**; g. Fr. Koy, trgovec v Ložkem potoku po g. M. V. **6 K**; gg. Bahovec Franc, Raktelj Franc, Krulec Ivan, Kecelj Alojzij, Dimnik Jakob, vsi učitelji v Ljubljani, à **1 K**, skupaj **6 K**; g. Fr. Koy, trgovec v Travniku, po g. B. Andoljšeku **10 K**; g. Franc Petrič, učitelj v Rudniku, **2 K**; gg. M. Poklukar in J. Kimovec po g. B. Andoljšeku **2 K**; g. Krener Bogomir, učitelj v Škofji Loki **40 K**; g. Cvar A., učitelj v Velikih Poljanah, nabral v veseli družbi v Dragi **7-40 K**.

Izjava. *Vsled soglasnega zborovega sklepa „Savinjskega učiteljskega društva“ z dne 19. listopada t. l. se izjavlja, da se ono popolnoma ujema z „Učit. Tovarišem“ glede verske šole — štev. 20 z dne 16. vinotoka l. l. ter obsoja žaljive napade „Slovenec“ na slovensko učiteljstvo in obžaluje „Slovenec“ članjarja, da na tak način jemlje slovenskemu učiteljstvu čast in ugled.*

Savinjsko učiteljsko društvo v Št. Pavlu, dne 19. listopada 1896.

Julij Sadnik, t. č. tajnik.

Josip Vidic, t. č. predsednik.

Izjava. *Sevniško-brežiško učiteljsko društvo se strinja povsem z „Učit. Tovarišem“ glede verske šole. Z ozirom na občni napredek človeštva smatra vse napade, kakor jih je izvršil „Slovenec“ proti učiteljstvu, kot izvor nezrelih idej. Taki članki omadežujejo dotičnike, nikoli pa ne morejo osmešiti pred razodno množico današnjega avstrijskega učiteljstva.*

Odbor sevniško-brežiškega učiteljskega društva v Reichenburgu, dne 8. grudnia 1896.

F. Ezel, m. p.

J. Supan, m. p.

A. Skalovnik, m. p.

t. č. predsednik.

t. č. podpredsednik in pevovodja.

t. č. blagajnik.

J. Pečnik, m. p. in A. Schubert, m. p.
zapisnikarja.

M. Tramšek, m. p.
odbornik.

Novi odbor „Slovenskega učiteljskega društva“ je za t. l. tako-le sestavljen: Gg.: prof. Franc Gabršek, predsednik; mestni učitelj Anton Razingar, podpredsednik; mestni učitelj Engelbert Gangl, tajnik in knjižničar; mestni učitelj Franc Črnagoj, blagajnik; mestni učitelj Jakob Dimnik, urednik; odborniki: nadučitelj Luka Jelenc, mestni učitelj Ivan Krulec, nadučitelj Lovro Letnar in nadučitelj Janko Likar.

Učiteljski Tovariš se dobiva v Ljubljani v teh-le kavarnah: kavarna „Evropa“; „Národna kavarna“ v Zvezdi in kavarna v „Národnem domu“.

Tiskarna R. Miličeva si usoja ob novem letu izraziti vsem slavnim krajnim šolskim svetom, šolskim vodstvom in p. i. častitim naročnikom „Učiteljskega Tovariša“ svoja prisrčna voščila ter se priporoča nadaljni naklonjenosti.

Nov dohodek konviktu. Posrečilo se nam je dobiti založnika, ki bo izdal nove pisanke: lepopisnice, spisovnice, številnice, risanke i. t. d. iz najfinejšega popirja in po nižjih cenah, kakor se prodajajo sedanji zvezki. Jedno tretjino čistega dohodka, ki utegne znašati na leto **1000 goldinarjev**, bo odstopil založnik „Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta“. Dolžnost vseh učiteljev bode, da bomo zahtevali pri vseh trgovcih te najnovejše zvezke. Ime založnika bomo objavili, kakor hitro izidejo zvezki.

Mož, ki veliko govori, je dne 16. grudnia l. l. v gostilni silno razgrajal nad našim listom in učiteljstvom; imenoval je učitelje: „an Grössenwahn leidende — durchgefallene Studenten, duševni revčki i. t. d.“ Opozarjamo dotičnega gospoda — da naj bode v prihodnje previdnej v izrazih, sicer bomo primorani, marsikaj odkriti iz njegove „durchgefallene“ preteklosti.

Iz učiteljskih krogov štajerskih se nam piše: V 48. šte. „Domovine“ je bilo v poročilu o zborovanju konjskega učit. društva med drugim tudi čitati v govoru c. kr. šol. nadzornika, kako da naj šol. vodje izpolnujejo svojo hospitacijsko dolžnost. — Vse prav! K temu imamo samo pripomniti, da se gospodje šol. nadzorniki o priliki, ko prihajajo nadzorovat, tudi pogostokrat prezirljivo obnašajo do podrejenih jim učiteljev. Nadzornik stopi v šol. razred — razume se, da nič ne potrka — s strogo uradnim, včasih tudi čmernim obrazom, učitelja še ne pogleda, vsede se za mizo ter zapove, naj se pouk nadaljuje. Poprej si pa veli prinesiti na mizo vse uradne knjige ter jih prelistuje na vse strani, tudi on vzame debelo bilježno knjigo, v katero pridno zapisuje, potem pa odide s strogim obrazom, kakor je prišel. — Tudi tukaj se nam vsiljuje vprašanje: Bi li gospodom šol. nadzornikom na njihovem ugledu kaj škodovalo, ko bi, vstopivši v šolo, učitelja prijazno pozdravili in v pričo otrok ne kazali preveč svoje uradne oblasti. — V spominu nam je dogodbica o učitelju in kralju, ki je prišel v šolo, a učitelj pred njim niti ni potegnil čepice z glave, rekoč, da otrokom ni treba vedeti, da je na svetu še kdo več kot njih učitelj. Pa od tega je že dolgo, dolgo.

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. Iz seje, katera se je vršila dne 9. m. m. sino prejeli sledeče poročilo: Potem, ko je predsednik proglasil sklepčnost in odgovoril na neko interpelacijo radi sestave šolske matrice za obrtne vajence, je poročal zapisnikar o došlih kurencijah, kojih rešitev se je vzela brez ugovora na znanje. Učiteljici Klotildi Golf na mestni nemški deklški 6 razrednici se prizna III. službeno starostna doklada od dne 1. decembra t. l. Na znanje o učitelju c. kr. okrajnega šolskega nadzornika profesorja Frana Levca o nadzorovanji obrtne pripravljavnice na tukajšnji II. mestni deški 5 razrednici z dostavkom, da se ina v konečno odobravanje predložiti visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Sklene se, obrniti se na c. kr. zalogo šolskih knjig na Dunaji radi primernih šolskih knjig za petje in nemški jezik na slovenskih ljudskih šolah. Prošnji dveh mestnih učiteljev za zvišanje nagrad glede pouka v šolskih delarnah, prošnjo radi boleznj vpokojenega učitelja za podaljšanje in zvišanje milodara ter prošnjo vodstev vseh javnih mestnih ljudskih šol, da se izposlujejo učiteljstvu draginjske doklade tudi še za nadalje, sklene se priporočilno predložiti na merodajnih mestih. Istotako prošnjo vodstva zasebne deklške 5 razrednice v Lichtenturnovem sirotišči na deželni zbor za zvišanje letne podpore za vzdrževanje te šole in pa za dovolitev zopetnega prispevka k pokritju troškov za zgradbo novega poslopja. Zadrugi brivcev in lasničarjev se dovoli oprostitev njihovih vajencev od nedeljskega dopoludanskega pouka na obrtnih pripravljavnicah. Konočno se reši nekaj internih zadev in se vzame na znanje poročilo predsednika, da si je v zadnjem času ogledal več tukajšnjih šol.

„Slovenska Matica“ je razposlala vsem svojim poverjenikom naslednjo okrožnico: „Kozlerjev „Zemljevid slovenskih pokrajin“ je v zalogi „Slovenske Matice“ že pred nekaj leti popolnoma pošel. Povprašuje se pogostoma po njem, a Matica ga nima več na razpolaganje. Odbor se je torej odločil, da Matica izdaj nov „Stenski zemljevid slovenskih pokrajin“ s slovensko terminologijo v merilu 1—200 000 in na štirih listih. Skupna velikost vseh štirih listov bi imela 146 cm dolžine in 155 cm širine. Zemljevid bi bil izdelan natanko tako, kakor generalna karta c. in kr. vojaškega zemljepisnega zavoda, in bi imel poleg praktične tudi znamenito znanstveno vrednost. Po proračunu Hoelzleve tvrdke na Dunaju, s katero je Matica v dogovoru, bi stalo 3000 izvodov novega „Stenskega zemljevida“ 6000 gld. Če se pa naroči le 1000 izvodov, stanejo 5000 gld. in vsacih 100 izvodov pozneje naročenih 180 gld. Cena je torej, če se že prvotno naroči večje število, nepremerno nižja in stane potem 1 izvod le 2 gld. Odboru je do tega, da pridejo društveniki, ki se za to stvar zanimajo, do lepega, uporabnega in tu v zemljepisnem oziru dovršenega zemljevida, ki bi jim izvrstno ustrežal na potovanju in pri raziskavi krajev, v šoli pri pouku, v uradu pri raznovrstnih poslih in doma pri branju slovenskih knjig; zakaj v njem bi bili vestno zabeleženi vsi količjak znameniti kraji po slovenskih deželah, tako da bi popolnoma nadomeščal jako razširjeno in priljubljeno nemško generalno karto. Zatorej prosí podpisani odbor vse p. n. gospode poverjenike, naj blagovolijo s priloženo naročilno polo vsak v svojem okraju nabirati naročnike na „Stenski zemljevid slovenskih pokrajin“. Naroči se lahko vsak Matičin društvenik ali nedruštvenik. Zlasti pa prosimo gg. poverjenike, na naročevanje povabilo tudi krajne šolske svete, društva in javne, zlasti občinske urade. Naročilne pole naj se vrne odboru ob jednom z imenikom udov za prihodnje leto. Podpisani odbor „Slovenske Matice“ se zanaša, da najde ta misel krepak odziv v vseh slovenskih krogih, in pričakuje prav ugodnega odgovora. Zakaj samo v tem primeru, če se oglasi zadostno število naročnikov, bi mogla izdati Matica name-ravani „Stenski zemljevid“.

Valvazorjev spomenik postavi, kakor znano, vlada slavnemu zgodovinarju Valvazorju v Ljubljani. Spomenik bo stal pred deželnim muzejem. Naprava modela za ta

spomenik se je izročila domačemu umetniku g. Al. Ganglu, c. kr. profesorju na tukajšnjih obrtnih šolah.

Materine sanje, se imenuje slika v jednom dejanju, katero je spisal nadarjeni mladi pesnik, učitelj E. Gangl. Knjižica je jako lična ter stane 15 kr. Ta divna pesniška slika predstavlja sanje matere, boječe se za svojega otroka, kateremu preti sovraštvo in brezsrčnost, a ga otme ljubezen, ki ga pripelje v zavetje sv. Cirila in Metoda. Slika je posebno primerna za igre pri podružnicah „družbe sv. Cirila in Metoda“ in je v Ljubljani pri dveh koncertih se z velikim uspehom predstavljala. V njih najde posebno narodno ženstvo priložnost za sodelovanje. Dobiva se pri knjigovezu Iv. Bonaču v Ljubljani.

Ilustrovani narodni koledar. Uredil in izdal Dragotin Hribar. Ta koledar izšel je letos že devetič. Letošnji je v nekaterih ozirih še nadkrilil predidóče, zlasti glede ilustracij. Poleg koledarskega dela obsega knjiga tudi jako raznovrsten, bogato ilustrovan zabavni del, v katerem čitamo životopise dr. V. Oblaka, Jos. Lendovškega, kanonika Kluna, Jos. Pagliaruzzija (Krilana), dalje pesem „Slepec“, ruski zložil V. L. Vjeličko, preložil A. Aškerca, potopisno črtico „Huda luknja in njene podzemelske jame“, spisal Fr. Kocbek, dalje „Ruše“, spisal Fridolin Sevnčan, „Pisatelj Orlov“, spisal Fr. Govekar, „Celjski grofi“, spisal P. pl. Radics, „Važni dogodki v letu 1896“. Priporočamo ta koledar prav toplo. Cena elegantno vezanemu izvodu 1 gld., broširanemu 70 kr.

Dr. Tomaž Romih, učitelj na meščanski šoli v Krškem, je bil dne 16. grudnia l. l' izvoljen županom za občino Krško. Čestitamo!

Peticijo štajerskih učiteljev na visoki deželni zbor štajerski za ureditev službenih in gospodarstvenih razmer podpisalo je 2233 štajerskih učiteljev. Te dni odposlala se je knjigovezu v Gradec, da se veže.

Zaveza slov. učiteljskih društev vložila je bila zoper odločbo goriškega dež. šolskega sveta, s katerim se je učiteljem zabranilo izvrševati opravila obč. tajnikov, priziv na naučno ministerstvo. Ta priziv se ni vzprejel, češ, da „Zaveza“ sploh ni legitimovana kaj storiti v tej stvari. Vsled tega se bodo najbrž vsi goriški učitelji vsak zase pritožili na ministerstvo.

Dolenjeavstrijski deželni odbor. Protisemitje mislijo voliti v deželni odbor dra. Gessmanna, Richterja, Kupko in Steinerja. Od doseđanjih odbornikov bodo v deželni odbor volili samo še Schöffla. Veleposestniki volijo poslanca Birka. Najpomembnejše je, da mislijo šolski referat izročiti dru. Gessmannu. Gessmann je popolen klerikalec in bode po možnosti zatiral učitelje. Klerikalni listi za sedaj pišejo, da bode njegova naloga, pregnati liberalni duh iz učiteljev. — Gospodje se zelo motijo, če mislijo, da se dá ta duh kar s silo pregnati. Zboljšajte nam plače, pa bo mir.

Prenaglili so se. Deželni šolski svet Goriški je deloma razveljavil svoj sklep, da učitelji ne smejo biti več občinski tajniki. Prepustil je namreč okrajnim šol. svetom oblast, da morejo o tem določati. — S tem je vse zopet popravljeno!

Ne vemo od kake strani se je bila raznesla med učiteljsvom vest, da ono zloglasno prepoved je uzročil — dr. H. Tuma. Ta vest je neresnična!

Zdaj gonim vole! Deželnozborske volitve v Sibenjirtenu na Dolenjem Avstrijskem udeležili so se tudi ondotni učitelji in po končani volitvi skupno odšli z volišča. Župnik Gamerick je v spremstvu mnogih kmetov krenil za učitelji, vihtel svojo palico in kričal: Zdaj gonim vole! Kmetom je bila ta „šala“ tako všeč, da so od veselja kar breali in se od smeha kar zvijali. Učitelji so župnika tožili in sodišče ga je obsodilo na 30 gld. denarne kazni, oziroma na 6 dni zapora. — In potem naj se pa še čudijo, če se branimo stare šole!

Knjižnica za mladino. 12. snopič za l. 1895. bo izišel dne 20. t. m. Do tedaj se bode tudi odločilo, če bode „Knj. za ml.“ tudi v novem letu izhajala. Tovariši, skrbite, da se sedanja zaloga razpeča. Priporočajte, naročujte in širite „Knj. za ml.“

Razdelitev obleke učenkam in učencem tukajšnjih ljudskih šol. Dobrodelnost ljubljanskega prebivalstva je velika in se je še pri vsaki priliki sijajno izkazala. Mej najlepše dokaze te dobrodelnosti sme se šteti tudi vsakoletno razdelitev obleke mej učenke in učence tukajšnjih ljudskih šol. Skrb za nabavo obleke je prevzelo večje število ljubljanskih dam pod vodstvom ces. svetnika Murnika. Dne 20. grudnia m. l. se je vršila razdelitev obleke, čevljev in peciva v telovadnici prve mestne deške šole v Komenskega ulicah. Lepo to slavnost je otvoril okr. šolski nadzornik gospod prof. Levec s primernim ogovorom, na kar se je vršila razdelitev. Dekletom je izročila darila gospa Franja dr. Tavčarjeva, dečkom g. prošt dr. Klofutar. 178 učenk in učencev je dobilo popolne zimske obleke. Slavnost, katere so se udeležili tudi dež. predsednik baron Hein, župan Hribar, trg. zbornice predsednik Perdán in mnogo drugih gospodov ter lepo število dam, je s kratkim ogovorom zaključil g. prošt dr. Klofutar.

Povesti, spisal dr. Ivan Tavčar. Izšel je pred kratkim I. zvezek te zbirke. O njih bomo izpregovorili prihodnjic kaj več. Za danes omenimo samo, da izidejo Tavčarjeve povesti v petih ali šestih zvezkih po 20 tiskovnih pol. Posamezni zvezek stane 1 gl. 20 kr., v platno vezan 1 gl. 50 kr. in elegantno vezan 2 gl. 10 kr., po pošti 10 kr. več. Knjige razpošilja knjigarna Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani, pa tudi vsaka druga knjigarna.

Prošnja. „Slovensko učiteljsko društvo“ namerava postaviti r. Mateju Močniku skromen nagroben spomenik in uzidati v njegovi rojstni hiši priprosto spominsko ploščo. Čestilce ranjega prosimo, da pošljejo darove v ta namen uredništvu našega lista.

Zahvala. „Narodni šoli“ izrekata šolski vodstvi v Stopičah in v Škocijanu pri Turjaku.

Učiteljski koledar je ravnokar izišel v Goriski tiskarni.

Naznanilo. Zaradi ovir v tiskarni, vsled česar bi se list zakasnil nad mesec dni, ne moremo letos povekšati oblike našemu listu, kakor se je sklenilo na občnem zboru. Prosimo potrpljenja do prihodnjega leta. Odbor.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1273

o. šol. sv. Na jednorazrednici v Godoviči se razpisuje v stalno, oziroma začasno nameščenje služba učitelja-voditelja s prijemki IV. plačilne vrste.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom semkaj vlagajo do 20. prosinca 1897. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatecu, dné 13. grudna 1896.

Št.

o. šol. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Begunjah se razpisuje v stalno nameščenje drugo učno mesto s prijemki IV. plačilnega razreda. Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom do 16. prosinca t. l. semkaj vlagajo.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatecu, dné 19. grudna 1896.

Št. 2130

o. šol. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Zagorji pri Št. Petru se razpisuje v stalno nameščenje nadučiteljsko mesto s prijemki III. plačilne vrste in prostim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom semkaj vlagajo do 20. prosinca 1897. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojini, dné 15. grudna 1896.

Št. 1736

o. šol. sv. Na dvorazredni ljudski šoli na Čateži ob Savi je stalno ali začasno popolniti drugo učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom semkaj vlagajo do 20. prosinca 1897. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dné 15. grudna 1896.

Št. 1578

o. šol. sv. Na jednorazrednici pri sv. Ambrožu razpisana je služba učitelja-voditelja s plačo IV. plačilnega razreda v stalno oziroma začasno nameščenje.

Prošnje vlagati je do 15. prosinca 1897 pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Rudolfovem

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem, dné 15. grudna 1896.

Listnica. Tovariši! Ta mesec se bodo vršili občni zbori „čitalnic“, raznih bralnih in drugih društev. Prosimo, zahtevajte pri vseh teh zborovanjih, da se naroče na naš list. Skrbite, da bodo naročniki našemu listu tudi krajni šolski sveti, šole in vplivni rodoljubi. Zahtevajte tudi po vseh gostilnah in kavarnah, v katere zahajate „Učiteljskega Tovarisa“. Naša skrb bodi, da pride naš list med narod, da ta zvê, po čem težimo. Prijatelji in somišljeniki naši pa skrbite tudi, da se z novim letom naroče na „Učit. Tov.“ tudi tiste tovarišice in

tovariši, ki do sedaj niso dobivali našega lista. Čim bolj bode „Učiteljski Tovariš“ podpiran gmotno, tembolj odločno in odkrito bomo govorili v njem. Oblake, ki se že dlje časa zbirajo nad našim stanom, moramo razgnati in to čim preje, da ne bode prepozno. V ta namen je pa treba sloge, edinosti, požrtvovalnosti in vstrajnosti. Torej le naprej, vedno bolj naprej!

Pričakujemo, da se nam pridružijo v novem letu tudi štajerski in pri-morski tovariši.

Sl. c. kr. okrajnim šolskim svetom: Z novim letom bomo uradne razpise učiteljskih služeb računali po 15 kr. petit-vrsta. Neplačanih inseratov ne bomo vsprejemali.

Gospod **Pivčan:** Za sedaj bomo odložili; če bo treba, pa pozneje. — **G. J. K.** v S.: „Domačo vzgojo“ smete, če ne drugače, tudi po 50 kr. prodajati. To velja tudi drugim. „Pripovedke iz avstrijske zgodovine“ in Orožnov „Zemljepis“ ima v zalogi Miličeva tiskarna.

Naše naročnike prosimo, da nam, komur le mogoče, vsaj polletno naročnino pošlejo naprej; stare dolžnike pa lepo prosimo, da se čim preje spravijo z našim blagajnikom. **Kdor pa ne mara biti naročnik našemu listu, naj nam blagovoli 1. številko vrniti, sicer ga bomo vpisali med naročnike.** — Vsem tovarišem in prijateljem, ki nam dajo pogum ter nas navdušujejo v boju za novo šolo in pravice učiteljstva, izrekamo najiskrenejšo zahvalo z zagotovilom, da ne omagamo, dokler stoji zavedno učiteljstvo za nami. V družbi je moč in napredek! —

Vsem prijateljem in sovražnikom našim: Srečno in veselo novo leto!

V podpisanim založništvu so izišle
in se dobivajo
po 50 kr. knjiga:

Pripovedke

iz avstrijske zgodovine.

Nabral in priredil **Jakob Dimnik**,
učitelj v Ljubljani.

Tiskarna R. Milič.

Slovensko učiteljsko društvo je izdalo in založilo te-le knjige:

Komensky - Ravnikar: „Didaktika“ 50 kr.

Dimnik: „Domoznanstvo v ljudski šoli“ 50 „

* * „Učiteljski večeri“ 20 „

Ciperle: „Národna vzgoja“ 30 „

Vse te knjige se dobivajo pri upravníštvu našega lista; pri uredništvu se pa dobiva:

Dimnik: „Domača vzgoja“ 1 gld.

➔ **Zahtevajte svinčnik in užigalice „Družbe sv. Cirila in Metoda!“** ➔

➔ **Spominjajte se „učiteljskega konvikta“ pri raznih prilikah in zborovanjih!** ➔

«Učiteljski Tovariš» izhaja na 1 poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema gospod Fran Črnagoj v Ljubljani (na Barju).

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. Oznanila in poslanice se računijo za celo stran 10 gld., pol strani 6 gld., $\frac{1}{3}$ strani 4 gld., $\frac{1}{4}$ strani 3 gld., $\frac{1}{8}$ strani 2 gld. Manjši inserati po 15 kr. petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru.

I: davatelj in lastnik: **Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.**

Tisek **R. Miličeve** tiskarne v Ljubljani.